

30 ԲԱՐՈՒ

ՄԷՃՄՈՒՆԻ ԱՆՊԱՐ

ԲԱՐՈՒ 30

DIRECTION DU JOURNAL

MEDJMOUA-I-AHBAZ

65, Grand-rue de Péra, Taksim, 65

ԱՊՐԱՆԻ ԶԵՆՈՒԹՅԱՆ ԵՄԵՐԻՍ ԵՄԵՐԻՍ
Խորհուրդի Խորհուրդի Խորհուրդի
Մեմբերի Եմբերի Եմբերի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱՎԱԳՈՐԾ

ԿԻՆԵՄԱՏՈՂԱԿԱՆ ԵՄԵՐԻՍ

Խորհուրդի Խորհուրդի Խորհուրդի

مجموعه اخبار

بک اوغلی تقیم جاده می نوس و

ԲԱՐԵՆՈՐԴԱՆ ՊԵՏԻՐ

ՀԱՅ ԵԿԵՆԵՍԻՈՅ ՄԷՃ

Բ.

ՍՐԲՈՑ ԵՒ ՀՐԵՇՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆԻՔԻ
ԵՒ ԲԱՐԵՆՈՐԴԱՆԻ ԻՐԱՎԱԳՈՐԾ

Այդ. կարևոր թերթի մը մէջ Վրոյր սորորորութեամբ յօդուած մը կրեցաւ որ կը բողոքէ սրբոց և հրեշտակներու մաստուցումը պաշտամունքին դէմ, էջ քննադատէ Շարականներու ինչ ինչ մասեր, և «անհիմն վրոյցներու, առաքելներու ի սպառ վարքով» կը խնդրէ... (*)

Ամբողջ այդ գրութիւնը ճիշդ ու անճիշդ, ուղղափառ մտածութեանց ազդեցիկ խառնուրդ մ'է: Պ. Յոգուածագիրը կը թուի լինել աւելի հմուտ պատմութեան մէջ քան մանրամասնութեանց քան ընդհանուր Բրիտանիկէն կ'ընտելան պատմութեան, իսկ յօդուածին աստուածաբանական մասն բոլորովին զուրկ է հեղինակութենէ: Պաշտամունքին խնդիրն յոյժ փափուկ խնդիր մ'է կ'ըսէք մէջ. ո՛վ որ չուզի չփոխուիլ և գայիսկողութիւն յարուցանել, պարտի ամեն բանէ առաջ պաշտամունքի տեսակներն ու աստիճաններն որոշել: Բըրիտանիկէն կ'ընտելան արդէն բոլորովին տարբեր պատմութեան կ'ընտելան, Ա. բուն պաշտօն կամ երկրպագութիւն (culte de latrie), որ ՄԻԱՅՆ Աստուծոյ, Գերագոյն Էակին յատուկ է իբրեւ բացարձակ Տիրոջ երեւելի և աներեւոյթ էակաց. այս պաշտօնն՝ անհնարորէն մաստուցանել ո՛ր է արարածի մասն չափ մեղք, կուսպագութիւն և յետին ամպարտութիւն է (**): Բ. Պաշտօն գերազանց ծառայութեան (culte d'hyperdulie), որ կը վերաբերի Ա. Կոյս Մարիամ Աստուածածնին, որ ոչ Արարիչ է և ոչ Գերագոյն էակ, այլ գերազանց արարած մը, աստուածամայրութեան բացառիկ և անհասարելի արժանապատուութեան բարձրացած, ուստի և արժանի բացառիկ պատուոյ և անզուգական մեծարանայ՝ յետ Աստուծոյ և յետ Աստուածորդէոյ: Գ. Պաշտօն ծառայութեան (culte de dulie), որ կը վերաբերի առ հասարակ սրբոց և հրեշտակաց, որոնք որովհետեւ Աստուծոյ սիրելիներն են՝ ի շնորհս հաստատուած և իւր երանական անտէրութեն կը վայելեն անկորուստ, առաւել յարգանքի են արժանի անշուշտ քան երկրի թագաւորներն ու իշխաններն, առաքելներն ու զիւցաղներն: Ուստի և իրենց մատուցեալ պաշտօնն ալ թէպէտ Աստուծոյ և Աստուածամօր պաշտամունքէն շատ վար, սակայն հասարակ մահկանացուներու մատուցեալ յարգանքն ալ վեր է անսարսկոյս: Պիլարմէնի խօսքերն հաւատարմորդանքն են աւանդութեան. «Եթէ քաղաքային պատիւ պարտինք քաղաքային առաքելութեան, իմաստութեան, զօ-

րութեան և ազնուականութեան, ուրիշն քաղաքայինն աւելի պատիւ մը պարտինք գերեմական առաքելութեան, իմաստութեան, զօրութեան և ազնուականութեան» (De Reliquiis et Sanctorum veneratione, c. 13, p. 173.)

Աւարակ ուղղափառ վարդապետութիւնն ի մասին պաշտամունքի, որ վարդէ ի վեր վճռուած ու սահմանուած է Ս. Գրոց, Սրբադան Հայր, Տիեզերական ժողովներու և քաջամուտ աստուածաբանից վկայութեամբ: Աստուծոյ և իւր ծառայից մատուցուած պաշտօններն բոլորովին տարբեր են իրարմէ, ինչպէս բառն սակայ կըրնայ իրեն ինչպէս յոյժարէն բռնագիւծ, բռնագիւծ (պաշտօն, պաշտօն) և լատիններն adoro, adoratio բառերն, որք Ս. Գրոց մէջ գործածուած են ինչ Արարչին և ինչ՝ արարածոց նկատմամբ, բայց միշտ իմաստի մեծ տարբերութեամբ: Ուստի երբ կը խոսի Ս. Ժողով մը կամ Ս. Հայրապետ մը որ կ'արդելու հրեշտակաց պաշտօն մատուցանել, պէտք է հասկնանք որ ինչ ծառայութեան պաշտօնն որ օրինաւոր է. այլ բուն պաշտօնն կամ գերազանց ծառայութեան պաշտօնն, որք իւրաքանչիւր իւր կ'արդելու հրեշտակաց պաշտօն մ'ալ այն է թէ Եկեղեցւոյ զիւսակորուցեալ պաշտօն մատուցանել սուրբերու և հրեշտակներու և Աստուածամօր, երբեք չհաւաքեցներ Աստուծոյ պաշտամունքը. զի իրենց ընծայեալ պատիւ և փառաբանութեանց կը դառնան առ իս, որ սուրբն է ամեն շնորհաց, և աղբիւրն անսպառ ամեն սրբութեան և կատարելութեան: Յանձնի սրբոց և հրեշտակաց իրենց Արարչին է որ կ'փառաւորուի միշտ. ո՛վ որ չէ հասկցած շայն, քրիստոնէութեան առաջին բառն է որ չէ հասկցած, կ'արգանաթիմ իրեն:

Ս. Գրոց մէջ անթիւ օրինակներ կան, որոցմէ յայտնի կ'երևի թէ սուրբերու և հրեշտակներու երկրպագութիւնն մեր բացարձակ իմաստով՝ արդար և օրինաւոր է միշտ. ինչնք զէթ հետեւեալներն. «Եւ անկաւ Յեսու ի վերայ երեսայ իւրոց և երկրի եպագ (հրեշտակներ) և ասէ ցնա. Տէր, զի՛նչ հրաման տացիս ծառայի քոն» (Յեսու, Ե. 13) «Յայնժամ արքայն իս բուզողոնոսոր անկաւ ի վերայ երեսայ իւրոց, և երկրի եպագ Դանիէլէ, և զոհն և խուսկա անուշաբանիս հրամայեաց մատուցանել նմա» (Իսն, Ի. 46) «Տէր թագաւորաց, բարկացան ժողովուրդք. որնստին ի ժողովքս, ստանեցաւ երկիր... բարձր արարէք զՏէր, երկիր պագէք պատուանանի ոտից նորա, զի սուրբ է» (Սալմ. զը. 1-3) «Եւ ծանեաւ Սաուլ ինչ Սաուլէ և նա. և անկաւ ի վրայ երեսայ իւրոց յերկրի, և եպագ նմա երկիր» (Ա. թագ. ԻԲ. 14) «Իբրեւ տեսին որքիւր մարգարէիցն որ յերկրի ի հանդիպոյն, և անեն. հանդեաւ որին Եղիայի ի վերայ եղիսէ, և եկին ընդ առաջ նորա, և երկիր պագին նմա ի վրայ երկրի» (Ի. թագ. Բ. 15) «Եւ եմուտ կինն և անկաւ առ ոտս նորա, և երկիր եպագ նմա յերկրի. և առ՝ զորքին իւր և ել. և

(*) Պատուանդան ոտից հոս կը նշանակէ հրեշտակները, ինչպէս կը բացատրեն սրբազան մեկնիչներէ շատեր:

Եղիսէ զարձաւ ի Գաղղաղա» (Ի. թագ. Գ. 37-38)

Գաղղաղ սուրբերու և հրեշտակներու բարեխօսութեան, անթիւստի ճշմարտութիւն է թէ անոնք կը բարեխօսեն ոչ միայն ընդհանրապէս Եկեղեցւոյ համար, այլ նաեւ ի մանաւորի անոնց համար որք իրենց օգնութեան կը դիմեն: Պ. Վրոյր չարաչար կը սխալի երբ կ'ընէ և կը զատաւ. պարտէ մեր Շարանաներու «գլխաւորական զրուցարարութիւններն» որովհետեւ տակաւ յարաբերութեան մէջ կը մտնեն սուրբերու հետ: Աստուածաբանութիւնն յայտնապէս կ'ուսուցանէ. «Սուրբերը կը տեսնեն յատուած իրենց երանութեան առաջին վայրկեանն ամեն ինչ որ իրենց կը վերաբերի, ու հետեւապէս նաեւ այն ազօրքներն զոր իրենց կ'ուղղենք» (Ս. Թովմաս Աբուխնացի, Sum Theol, գ. art. 2)

Եթէ սուրբերն այնչափ զօրաւոր են իրենց կենդանութեան տան, ճիշտի աւելի զօրաւոր պարտին իրեն յետ մահուան, երբ Աստուծոյ այնչափ մօտ են, և իւր սիրտն մէջ հաստատուած և երջանկացած:

Ս. Գրոց հետեւեալ վկայութիւնք մեկնութեան չեն կարծար ուշիմ միտքերու համար. «Եւ անա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի երեսայ քոց, զի պանեցէ զքեզ ի ճանապարհի, որպէս զի տարցի զքեզ յերկրի» զոր պատրաստեցի քեզ» (Ելք. ԻԲ. 20) «Եւ եմ Հոսիայէլ յետ թանց անտի ի արդոյն, հրեշտակաց որք հանեն մատուցանեն զազօյնս սրբոց և մտանեն առաջի փառաց Սրբոյն» (Տովբիթ, ԺԲ. 15) «Բանակ հրեշտակաց Տեսուն չորս է զերկրեւանովք իւրովք. և պահէ զնոսա» (Սալմոս ԼԳ. 8) «Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քրի պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո» (Եսայ. Դ. 11) «Եւ ասէ կինն, Եղիցի բան տեսան իմոյ արքայի ի զոս. զի իբրեւ զհրեշտակ Աստուծոյ այնպէս է աչք իմ արքայ ի լսել զբարի և զչար» (Բ. թագ. ԺԲ. 17)

«... Եւ տէր իմ իմաստուն է ըստ իմաստութեան հրեշտակի Աստուծոյ՝ զիտեղ զամենայն ինչ որ յերկրի» (Եսայ. 20) «Այնպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն եղիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ ի վերայ միոյ մեղաւորն որ տալախաբեցէ» (Դուկ. ԺԲ. 10) «Եւ անա Միքայէլ՝ մի յառաջին իշխանացն՝ եկն օգնել ինձ» (Իսն, Ժ. 13) «Պատասխանի ետ Հրեշտակն և ասէ. Տէր ամենակալ, միշտ ցնիք ոչ որդմեացիս ի վերայ երեսայ իւրի և քաղաքացի Յուդայ, զորս անտես արարեք այս եօթնամեներորդ ամ» (Զաք. Ա. 12) «Եւ Յոր ծառայ իմ տրասցէ ազօրս վասն ձեր: Զի թէ ոչ նմա ակն տեսաւ էր, և եթէ ոչ վասն նոցա էր, կտրուեալ էր իմ արդեօք զձեզ» (Յոր. ԽԲ. 8) «Երանեմ է ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս. առէն ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուցէ զնա» (Մատթ. ԻԲ. 46) «Եւ ել ծառայ ինկացն՝ ազօրք սրբոցն ի ձեռաց հրեշտակացն առաջի Աստուծոյ» (Յայա. Բ. 4) «Եւ որ յաղթէ և պահէ զգործս իմ մինչեւ ցախեման, տայ նմա իշխանութիւն ի վերայ ազգաց» (Եսայ. Բ. 26)

Որպէս զի հրեշտակները կարենան Աստուծոյ ներկայացնել մեր աղօթքները, պէտք է որ լսեն զանոնք, որպէս զի կարենան ուրախաւ ապալաւորող մեղաւորն մը վրայ, պէտք է որ տեսնեն զայն. որպէս զի սուրբերը կարենան իրօք «ի վերայ ազգաց», և «ի վերայ ամենայն ընչից» իւրոց կացուցէ զնա» (Մատթ. ԻԲ. 46) «Եւ ել ծառայ ինկացն՝ ազօրք սրբոցն ի ձեռաց հրեշտակացն առաջի Աստուծոյ» (Յայա. Բ. 4) «Եւ որ յաղթէ և պահէ զգործս իմ մինչեւ ցախեման, տայ նմա իշխանութիւն ի վերայ ազգաց» (Եսայ. Բ. 26)

տուծոյ ներկայացնել մեր աղօթքները, պէտք է որ լսեն զանոնք, որպէս զի կարենան ուրախաւ ապալաւորող մեղաւորն մը վրայ, պէտք է որ տեսնեն զայն. որպէս զի սուրբերը կարենան իրօք «ի վերայ ազգաց», և «ի վերայ ամենայն ընչից» իւրոց կացուցէ զնա» (Մատթ. ԻԲ. 46) «Եւ ել ծառայ ինկացն՝ ազօրք սրբոցն ի ձեռաց հրեշտակացն առաջի Աստուծոյ» (Յայա. Բ. 4) «Եւ որ յաղթէ և պահէ զգործս իմ մինչեւ ցախեման, տայ նմա իշխանութիւն ի վերայ ազգաց» (Եսայ. Բ. 26)

Ուշիմ ընթերցողին կը թողուք դատել թէ ո՛ր կողմն է «անտեղի» և այլանդակ վարդապետութիւնն... Պ. Վրոյր, թէ բարեպաշտ հաւատացեալ և Աստուածաշունչի կողմը:

Մեծ. Տիար Տիարն «Մէճմուա» Անպարտի, Կ. Պոլիս:

Ներսէսացւոյ մասին զոր պահանջուած ձեռքի տակ ինկաւ Պոստոյ շատ թափաթեղի մը, Bulletin du Vicariat Apostolique հրկայ 21 ամսաթիւը:

Գրադարանի փոխնկար. տակ չեն կած, ազատել ուղեցի իտաղայ հատուածը, որ մեծարարաւ ու լաւագոյնիկ ջատագովականն է Կրօնքիս կենտրոնականութեան. արդարապէս նաեւ ծանծաղամիտներու (**) բարանջանքին և բանդագուցանքին. «ժողով պտուղէն եր ճանչցուի» զմոռանք, և ալ մանրակալը այն ազգիս ու վեհանքն սրտերու որ լայնաբար կը զոտաբերուն Ազգիս:

Վերջապէս. իցիւ ըլլար թելադրութիւն մը նաեւ ամէն անոնց, որ կը սիրեն զեւ մեղա իրենց քաջուած անկիւնը, մեղապաշտ ապրեակերպը անձնական հանգստի շատ մտադր, պատրաստելով իրենց վիճակը եւ ինչ. Զէ. զորքի զար է. զորք կ'ուղղուի հիմա. լսենք արձագանքը անհուն աշխատութեան որ կ'անդադարեալ տիւն զէրք մէն մի հիւսիսէն: Պիտի գտնեն այս հատուածին մէջ շատ մը ինկադրիչ գործեր այլազան և բազմազան Ազգիս:

Կանխայայտ շնորհակալութիւններս և մեծարանայն հաւատարմութեան մօտ օրէն, ողջ երբ:

Ձերդ միշտ Մարգարէն, 29/16 Օգոստ. 1910 ՅԱՄԱԿ

(*) Բիւզանդիոն, 2 սեպտ. (**) Շնորհաւորութիւններ Էջմիածնաւ կանայ Եւդոկիայ Առաջնորդ Արտաւազդ Վ. Գալէնաթեանի որ իր «Միտքեանական Հայր և Շնորհալի» (Տպագ. Ներսէս-Սրապեան, 1910, Մարգարէն) պարմանքներն (soi-disant պատմաբանական միտ) տփեստիկ և նարժէք տեսարկին մէջ գիւտ

«*Luuli qurongli huiwusuygkfx*
(*Uitsuruli*)

U. 2

Թե՛ վերջի խորհնչելուն իշխանէ ըստ թրիգ-
աննչին թիւրքէն քիթապէթի գաւաթի
նւորիւ սապարը պիր թապիւղ, Բաթ-
նա զաղէթաւ միւստիւրի (քէնտի խաթէ-
նէս սինտէ տէրտէս թախիւն խոյ), Բա-
զաթէ պանքէր օղուօ, Ժիւն մէ՛ն մէ՛ն վի-
րաք իշն կէսիւն օլան Շէ՛նա օղը պի-
տէրէր, Ակնիւն պանգաւը չիւպէն
նւորի (Պարաքէօ քէօրբիւսինտն կէ-
րքն թուխուրը տըր) Թալալիզն վէ-
րի ալօղաթ Բուզնիտէս վէ տան սախ-
րի պոլոնմագաւա տըր — Բաթ թիգիսն,

ՄԼարիֆի նկարաւորի քաւաֆէլի լաւի
 րիգիսանէլէրէ կէօնաւորճէկի հէնի պիր
 թէգըրէաէ մէքթէպլէսն մօալմիլքի
 աէն վէ թէպաալը ճննէպիլլաէն օսն պիլ-
 ճիմէ մօալմիլքի հօւա զօնաւորաւը
 ինարք Խաճէգ Խարիւ

Միւսխիթիի զաւարսն, Պուլկար խաթ-
թը իւզէրինսէ, Բաբայը իւէ Գաթուհի-
ցա ըստաինդարը արաբնոսա խաթթոսն
չըգտար իւզէրինէ, բնչչէնդին սապա-
չէրինիզէ մուլաբըլէթինէ պէքէնէլէտէ
օլսն Շարք Միւսխի զաթին զէնէր Ֆի-
լիպէտէ կէչիթմէնէ մէնպուր օլմը, վէ եօ-
նըարը, էշեայը վէ բսոխյը խաթթն պօ-
զուուըլը նօզթատա ազթարմա իտէքէք,
բէնչչէնդին սապաչին հօլըն տէվս իթ-
միշ վէ պինսպիլին վազըլընտսն 8 սաթթ
գատար կէն Միւրքէնդէ վաւըլ օլմըլ արը

Իսկխիթէրապետն առիւիլիէ նազըրը Խ.
Չըբէշըւ, չարքնչպիսի կրեւիւ տախիլիէ նա.
չըրը Թաշէաթի պէյ իւն պիւրիքաւ Թօթ-գաւ-
աւտաւս ինչպիսիք Հիւնմահտեւը վէ Նըւաշըւ
պաղաղէրնք¹ քէշիւլիւնի գիւհարիւ ի իթմիշ
սիր, էշվէլէթի աղչաւ միւշադրիւնիսն չէ-
րէֆիւնէ օյարազ տախիլիէ նազըրը թա-
րափընաւն պիւր ղիւնաֆէթ ղիւրիւմիշ վէ
պուտաւ մալիէ վէ նաֆիւն նազըրըարշաւ
միւշադրիւնէն գէվէմասի վէ մալէթի նազըր
պուրընըւար տըր, Խ. Չըբէշըւ, սիւնն սէ-
լամիւզ րէսմը ալիսիւնտ նազըր պուրըն-
աղըտան սոմրս, հուզըրը Շահանէյէ գա-
պուլ սըրնիւշ վէ աղչաւ իւլըր Սիւրաթի
գաւթարըւս չէ՛րիւլիւզան մուֆորազաթ
իթմիշ սիր, Տախիլիյէ վէ մալիէ նազըր-
արը իւն իթմիշաւ քիբըշաւը րէիւթի ինչիւ
պէյն վէ այնը իրէնիւն էտիւրնէն աղիւ-
մէթ իւլիմիշէր սիր

Որպեսամբն զէհաաննա կէօրէ, Պայ-
րամտան սոնրա 1301, 1302 վէ 1303 թէ-
վէլլելալիւլէրի սանճազ ալիւննա չալլուլմ.
ճազլար արըր Պոս. հէնիէ Էֆրատըր ասքէ-
թիլէ՝ զալիսաթըն Ռիւսիլէիթ զըւլալա-
րընա թէվզի գըլընճազլար արըր Ալ սոն-
րա 1304 վէ 1305 սէնէլէրիէ Էֆրատըր տա
սանճազ ալիւննա ճէլլ խալէճէլէրի տիր
Բարիզ Օմանըր սէֆիրիսին իարիճիէ
նէլարսէթիին չէքարիկի պիր թէլէլիւրֆա
պոսթըլըրոս, ոստորազամ լաշանըն՝ չարչն-
պիլի կիւնիւր. Իսիսպազլա սիւթէվէճնիսին
Բարիզալէն հարթէթ իմիմիւ լալըմ կի-
լիրթի թաէ տէ, սիւննէ գաստար պուհարի
քէթէ տալիր հէնի պիր խասպէր ալընմատըր
արըր :

Եռանան սեփորներն Աթինաւա ճէպի
խապերի՝ Թիւրքաւ իւն Եռանոս միւնասէ-
պաթընըն կեդկիւնշմիշ օլաղըը շայնալընա
սէպեպիւթի միւրմիւ իսն աէ, միւնասէպա-
թը մեղքընէնէ մոսհալը իմէնա՝ օլաճադ
սէպեպ օլաճաղըը, Աթինաւաւ/իւնէն ին-
նէկապիարաւա պիտիթիթաշն աիր:

Պիր ղէմանտան աղբու խմի իշխովմէ-
 ենի մահուտ Ձաղըրճալը, պու կիւնէրտէ եր-
 նէ մէյտանս չըգըմշ առը: Մէրգում, հօտէ,
 միշին Քէօնէլը քէօյիւ ետղըննտա Հաճի
 Մէնէմէյի իլէ դարսընը վէ 4-5 ետալնտա .
 քի չօճուգարընը քէստիքտէն սօնրա, քէօյէ
 կիմէքաէ օլան պիր օն պաշը իլէ պիր Նէ-
 ֆէրի տէ, բուսուեա տուշիւրէքէ օտտիւր-
 միւշ, վէ մալգըրէրէրիւն, ճէպմաննէլէրիւն
 ալարաղք տալլուշմշ առը: Մլխուտա ինք-
 րար կիւլ տաղա տողոռն կիթտիկի սօյլէն-
 մէքտէ տիր:

Երրորդական ասքերտն 2 միւսայ պլուգը, նէֆտի գասապտա 4 վէֆիրաթ վէ 1 միւսայ, վէ Արաթի նահիյէսինէ միւսայգ Եիւրիւք գարիէսինտէ 4 վէֆիրաթ վէ 1 միւսայ վուգուա կէլտիկի, վէ Նաւէրվան գայմադամըղընտան ալընան մալլիմաթա նէգարէն, սոն 24 սասաթտա 3 միւսայ վէ 1 վէֆաթ վուգուա . կէլտիկի կիպի, էակի միւսայլարտա իֆագաթ է սէրի կէօրիւմէքտէ . օլտուղը վէ Սիմսիքտէ նէնիտն 3 միւսայ վէ 1 վէֆաթ օլլուգ, Գօգարտա էվվէթի միւսայլարտա պալտ պիր շէշղուհուր իմմէտիկ, վէ Դարա քրիկտա՞ն օգտա 3մէ միւսայ օյմանըպ էակի միւսայլարտան պիր գաւընըն վէ ֆաթ իմտիկի՝ Երրորդական օգտա . 3 իտրիխիյէ աբնան պիր թէկկրաթտա անկալընը սըր . — Խարաթիտա էքրօ գարիէսինտէ գօլէրանա իոնթուլան էս

Տիւնապետական պիլինին վէժախի իթաիկի
ալլնան պիթ թէլէկրաֆտա իշար օլլնիւրչ
արք :

էջ 44 էջերի կիւն ստալի Յ րոտտէլէրին աւել, Գուպլաւ իւլ Սիրքէճի արտաբնտա իւլէնէն Օմնիպուս վէ Օթպուս չիրքէլինին 10 լն իւլ Օթպուսւր Սիրքէճիտէն Գուպլաւա կիտէրքէն, նապըլաւ եօրնը շաշըրըլ քէճըրքէնիւն թարմազըլգարը իւզէրինէ երէրէմիւն, վէ բարմազըլգարը բարշաւանըլ, Օթպուսուտէն Յոն թարմօր թարմազըլգարաւ իւլէ ձէթըռ աշաղը սարըրըլշ իւնէն, արգա թարմօր թարմազըլգատան սըղւմատըրըլնաան, Խաշա ֆէճի պիր գաղանընէնիւ ալընմըշ տըր, Օ տնատէ չիտաէթէ եաղան եաղմուր սէզէպլիլէ Օթպուս իւնէնալսընճ տօրու օլուպ, իւլինաէքիլէր ֆէվէգէլաւաէ դօրգմըլ վէ իւլ գատըն պաւըլմըշ տըր, Սիւշմէրիլէր չըղաըգտան սոնաւա, Օթպուսա համալտըր վաւըլթարըլա մէգէրիւր թէշլիքէլի վաղիլէթմաշն դուրթարըլմըշ տըր, Մաքնիլիւր, պա ժուրնօլ չիմիլէթը ումուսիւն տալրէպինէ կլտաէրիւմըշ տըր:

Եզգէլէի կիւն շէնրիմիզտէ շխտէթլէ
Եղորուր եղարագ, Գաղմը-բաշտ ալթէսի
ճօշմըշ, ալչագ մահալէլլէրի սու պատմըշ,
յէ խալլի գարարա սէպէղ օլմըշ տոր:

[illegible]

Չարչեւնայիս կէտնս Խախանդոսան Յա-
թիս ճիւղարեւնոս Զինճիրկս գոեւեաւս պի-
տանէտէն հարիւ գուհուր Իանէէք, էթ-
րաֆա սրբայէթէ (Սախմինա 20) Իանէ
վէ պիտ Խալամ գաաթընը միւհէթէնէ պ օլմու-
լըն :

Սալը կեճևոր Շելլիտէ վազը Բուս գապա-
րիսխանը տէրունինտէ, գապրիսխան մը-
մուրլարընըն իգամէթինէ մախսուս օրան Ն
օտալը քեաբկիր պինաստան հարիգ զուհուր
խտէքէք, մէյքեր պինան միւհմէքէք օլմը
տըր: Հարիգին՝ մէյքերը գապրիսխանտա
չալըմագտա իքէն, օ կիւնիւ իշտէն չըգա-
բըլան Եօրիկ նամընտա պիր ուչագ թարա-
ֆընտան իյգա խիլտիկի զանն օլունմագտա
օլուպ, մէրգուս իսթինթագ ալթընա ալըն-
մըլ իսէ տէ, գաթիէն մալիւմաթը օլունտը-
ղընը վէ հարիգին էնտաի գուհուրինտէ Գա-
լաթիտան պուընտըղընը իֆատէ իթմիչ
սիրի: Մէշքերւ պինա սիկուրիսլը օլտըղը
կիպի, տէրունինտէ տէ օլտըգճա մուհիմ
պիր մէպալը պուընմագտա իթիչ, մոհհ-
գըգաթա տէվամ օլընմագտա տըր:

Գոչանու դազաքննատ Պանիա նաա
Թիւրք գարիշիտիտէ պիւր Պուլիար չէթէ.
սինին լապը օլան չէգաճկինի եաղմը.
խալք: Մէջքիւր դազաաաա խաաթէի էօր:

Քիչէր իւրան օլընմըլ, զէ գայադադալ իւրա-
նիւ Հազգը պէճին ցօմանառար ալիքնսաա
իւշ իտպուր ասքէր կենտէրիմըն տըր ։
Օ թարաֆէարաա իվօթէմըլ օլան Պոււլկար
չէիէնինին հազընսաա տէրտօթ զէ մահվ
իսիլէնէի չիւպչէսիզ տըր ։ Զաթէն տաղ-
լարաա սիւրհաշէտիմի օլարադ ինոստիւֆ
օլընան սիւր Պուլկար չազընը՝ էչըրեն գա-
նանըն մուճիպինէ գուրդունա արպիլիւշէր
տըր ։ Ծիւպչէի օլան օն իրի քիչի տէ տէր-
տէսթ իսիլէնէք, Տիվանը չարպա թէսլիմ
ընմըլար տըր ։

ԱԶԴ
ՌԻՍՏՈՒՄՆԱԸԱՆ Ս. ԳՐ ԼՈՒՍԱԽՐՐԻԶ
Բերա Նեշիլ փողոց թիւ 1

Աստուծաբանին Տօթէնութիւնը պա-
տիւ ունի ծանուցանել Յարգելի ճողապ և
պաշտպաններուն որ վերաբացուել տեղի
պահի ունենայ առաջիկայ Սեպտեմբեր Կին
Զօրութեաբար՝ որը վասն արժանապրումիսնայ
և դատարբ պահի ուսին ամսոյն 61/9 ճը-
կուցարթի որը :

Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի եւս մասնաւոր հոգ եւ խնամք պիտի տարուի հայերէնի, թուրքերէնի, ֆրանսերէնի, ուսումնական, բնութագրական եւ աւելարարական գիտութեանց, պիտի հաստատուի նոյն եւրամիամարդի դասընթացք մը մասնաւոր յճարմամբ:

Ձեր դասատուները դարձած են այլևս
Ուսումնարանը դասարանների և անոնց տեղ
փոխադրու և հմուտ Ձրանաացի ուսուցիչ-
ներ որոշուած են Քրանսերէն լիզուի
գլխավորանց համար :

Դեր-Տնօրէնութեան և Լնդհանուր-Հրահողի ամենակարեւոր պաշտօնը յանձնուած է դարձեալ փորձառու դաստիարակ-ուսուցիչ Անտոն Էֆ. Թօփճեանի խնամոց :

Բայց ամենէն աւելի քաջադերական է ի՛նչ Ուսումնարանի, ի՛նչ ծնողական և ի՛նչ տաղերեսայ համար որ մեր սրբերի Կաթօղիական-Պատրիարքը, Պօղոս Պետրոս ԺԳ-Թերզեան, ուսումնական և ճշմարիտ կրօնասէր և ազգասէր հոգիւն ամուսնացած է Ուսումնարանին մասնաւոր հօգն ու խնայամբք և պատուական, ընտիր խնամատյ մարմնայ մը օժանդակութեամբ ի մօտայի տիրի հզօն տաղերեսայ բարոյական ընտիր դաստիարակութեան և ուսումնական յատկաշնչութեան և նոր եռանդ սիրտի ներշնչել բարոյական և զիտական հիւնքեր ազգին մէջ :

Ծնողք և պաշապանք կրճած շիրմով
Ուսումնարանին Տնօրէնութեան Օգոստոս
ամսոյ 13էն սկսեալ աւելն Երկուշաբթի և
հինգշաբթի օրերը, առաւօսէն մինչև կէս
օր մանրամասնութեան և պայմաններուն
մասին տեղեկութիւն տալնելու համար:

Տնօրենություն
Ե. Գ. Լուսաւորիչ Միւսմնարանի
10-7

ԳԻՇԵՐՈՅԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀՈՐԳ
Ի ՓԱՆԿԱԼԹԻ

(Հանձնագրումը խնդրուած է Կրթական
նախարարութեան)

Վիկենական Մխիթարեան. Միաբանու-
թեան նորընտիր Վարչութիւնը սրդած
իւր Կ. Պոլսոյ վարարանին որ զարկ
ու Ե. Ժամանակիւ նորագոյն պահանջմանց
գործացուի առ. Ուսան վարժարանին Տը-
նորեղութիւնը Միաբանութեան այս փա-
ռաքին համեմատ. իւր մասնաւոր կէտն
պատակի պիտի ընէ նախ. լեզուաբան
ի մասնաւորի Հայերէն և Տաճկերէն լեզ-
ուաց զարգացումը. երկրորդ. մաթեմատի-
կական բարձրագոյն գիտութեանց նոր
ընթացքը պիտի ապ. երրորդ. իւր բոլոր
մասնաւորութիւնը պիտի դարձնէ զպրօք-
կան ներքին և արտաքին բարեկարգու-
թեան, հսկելով ապակերտաց վրայ հայր-
կան սիրով խառն խառութեանք և ահա
հաւուրեալք:

Վարժարանն ունի արդեն երկրորդ-ական
վարժարաններու (école secondaire mo-
derne=Realschule) ծրագիր, ինչպէս Վար-
կտիսիցը յարմարցնում է կ'աւանդուին
Ա. ԻԶՈՒՆԵՐ — Հայերէն, Տաճկերէն
Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգլիերէն
Արաբիերէն և Պարսիկերէն (վերջին երեք
ստիպարական են միայն երկու մարմարայ
դասարանաց համար)։

Հեղուաց ուսուցիչ զիւրացնեալու հա-
մար, մեծ բաժին մը արուած է թարգմա-
նութեանց ճիւղին և ի մասնաւորի Տաճ-
կերէնի, Գերմաներէնի և Հայերէն գրաբա-
րի թարգմանութեանց :

Բ. ԴԻՏՈՒԹԻՒՆՔ. — 1) *Մաթեմատիկական* — Պարզէն մինչև բարձրագոյն իշուարանութիւն, զրահալի, երկրաչափութիւն (մինչև նկարագրականը:— descriptive) և երեքանկինաչափութիւն:

2) Բնական զիջություններ — Բնական զիջություններ (նամատու մարդախոսություններ) կենդանաբանություն, բուսաբանություն, կենսաբանություն, երկրախոսություն, տիեզերաբանություն և տարբեր աստղաբանություններ, տեղագրություն (topographie)։

3) Առհրահանք.— Հաշուակալութիւն, առեւտրական աշխարհագրութիւն, թղթակցութիւն (Տաճկերէն, Գաղղիերէն և Գերմաներէն) և արուեստախօսութիւն (technologie), առեւտ. իրաւունք:

4) Պատմական. — ա. Տոհմային և
Ընդհանուր Պատմություն (հին, միջին և
նոր դարու) :

բ. Պատմութիւն ատենային դպրու-
թեան և օտար ազգաց մատենադրութեանց :

Գ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԺ. — 1) Ուրուագրութիւն (չ ծականովէ հանդերձ-dessin linéaire):

2) Երաժշտութիւն.— Դաշնակ և քնար
(ոչ ստիպողական):

Գասերը Գաղղիերէն և Գերմաներէն
լեզուաւ կ'աւանդուին, իսկ Հայերէն և
Տաճկերէն իրենց յատուկ լեզուներովը։
Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն իւր
22 շէնքին և արտաքին ուսուցիչներ։

Վարժարանն կը բացուի 1910, Սեպ-տեմբեր 1/14ին:

Նորածուտ աշակերտաց ընդունելու.
Սեան համար՝ կարելի է լուսիլ ամէն օր
մինչեւ կէսօր:

Հ. ՎԱՐԴԱՆ Վ. ՄԵԼՔԻՍԵՅԻՆԻԱՆ
Վարիչ Վիեննական Մոլիթ. Վարժարանին
6—15

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԿԱՑԱԳԻՒԴ, ՄՕՑԱ

Վհնեսակիկ Մխիթարեանց Բարձրագոյն
Վարժարանը, գլխավորիկ և ցորենլօրիկ,
կը վերաբացուի առաջիկայ Սեպտ. 9ին
(հին տ) :— Վարժարանը կը մասնէ իւր
ԽԱՐՈՒՂ չըջանին մէջ :

Այս ատարի հրովարտակով հաստատուած Օամ. Կրթական նախարարութիւնէն իրեւ իջաւի արդէն աւտակերպ շրջանաւարտ-ներու վկայականները վաւերացնել և ար-հանազելի տուաւ՝ ղրտական արուեստի և գիտութեանց ուսումնարաններուն մէջ մտնելու. իսկ մնացեալ շրջանաւարտները վարժարանին Տեսչութիւնը կը գրկէ Վեհե-տիկ հետեւելու մասնագիտական ճիւղերու և համարարանական շրջանին:

Վարժարանիս Յայտագրին և մանրա-
մասու ի իննիքու հաւար դիմել ուղղակի
Մխիթարեան վարժարան Գաւարցիւ, Մօսաւ:

Միսկարեան փարժարանի
12—7

Գ.Ս.Լ.Ս.Թ.Ս. ՊՈՐՍՍՍԸ
3 սկսած, 1910

Յէվնիա խփւմիչ	հոս. ում.	100	32
Բուսմէլի չմէնաւֆէրի ֆր.		215	12
Օամ. Սիկրիթ . չէրքէթի Լ.	Օ.	4	67
Տէրիւ. Թրաւվայ գուր.		13	65
»	Թանդ. ֆր.	495	
Բէմի		17	20
Տէրխաստէթ Բլիթիւմ		44	50
Տէրգու		323	
Ենասուր չմէնաւֆէրի գուր.		15	77
»	Թան.	507	
Բրէտի Յոնսիէ Էմիբսէն Ա.		319	50
»	»	»	»
»	»	269	75

ԱԿՉԼԷԼԻՐԻՆ ՖԻՆԱՆՍԻ

Օամ. իրասը	100	չէ. ասն	չէ. բր.
Պէնազ մէհիսիյէ ֆարգը			107 11
Մէթալք			99 20
Բօլ			91 20
Յրանսըլ ալիսնը			87 08
Լահիլիլ իրասը			109 38
Գըմլից			50
Բուպի քաղաւ			8 61

Ի Տ Ա Ր Է Խ Ա Ն Է
Պեյողյունոսա Թագսիմ հաթեքսինե Ն. 65

Սահիպի ինքեաց վե
սիւս յոր հորըր ուղիւ
ՅՈՎՀ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ